

Atea A/S
info@atea.dk

24. juni 2019

Første revurdering af Ateas selfcleaninginitiativer på baggrund af Atea-sagen

Atea A/S (Atea) er ved endelig dom af 27. juni 2018 som selskab idømt en bøde på 10 mio. kr. Selskabet har herudover den 12. juli 2018 accepteret et bødeforlæg på 3 mio. kr. fra Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK). Begge sager vedrører blandt andet overtrædelse af straffelovens bestemmelser om bestikkelse.

De konstaterede strafbare forhold betyder, at Atea ifølge udbudslovens § 135 som udgangspunkt er udelukket fra deltagelse i offentlige udbud til og med den 11. juli 2022. Ifølge udbudslovens § 138 skal Atea imidlertid have mulighed for at undgå denne udelukkelse ved at dokumentere, at virksomheden til trods for straffelovsovertrædelserne er pålidelig (såkaldt selfcleaning). Skal Atea anses for selfcleanet, skal Atea blandt andet kunne dokumentere, at virksomheden har gennemført passende foranstaltninger for at forebygge yderligere overtrædelser af straffeloven. Beslutning om, hvorvidt Atea er selfcleanet, skal træffes af den enkelte ordregivende myndighed i forbindelse med de konkrete udbud, hvor den ordregivende myndighed påtænker at tildele Atea en offentlig kontrakt ved eget udbud eller genåbning af konkurrencen under en rammeaftale.

Umiddelbart efter domfældelsen af Atea bad SKI og Moderniseringsstyrelsen Kammeradvokaten analysere Ateas compliance-program, og dermed hvad Atea havde gjort for at rense sig selv, siden de første sigtelser blev rejst i 2015. Kammeradvokaten granskede og analyserede over to måneder compliance-programmet.

Kammeradvokaten afgav på den baggrund en redegørelse af 5. september 2018. I redegørelsen blev det vurderet, at Atea havde truffet *passende konkrete personalemæssige, tekniske og organisatoriske foranstaltninger*, jf. udbudslovens § 138, stk. 3, nr. 3. Mere specifikt blev det vurderet, at Atea havde implementeret adækvate procedurer og arbejdsgange for arbejdet med Compliance, at Compliance-funktionen i

Atea havde arbejdet og løbende arbejder aktivt med at sikre Compliance i virksomheden, samt at Atea havde implementeret de politikker og retningslinjer, som vurderedes nødvendige for at forebygge nye ulovligheder. Endelig blev det vurderet, at ledelsen i Atea siden juni 2015 i en række forskellige sammenhænge internt og eksternt utvetydigt havde tilkendegivet, at bestikkelse er uacceptabelt og i strid med de værdier, som Atea ønsker at bygge på.

På baggrund af Kammeradvokatens redegørelse, herunder det forhold, at ingen dømte længere er ansat i Atea, vurderede Moderniseringsstyrelsen og SKI den 7. september 2018, at Atea – på daværende tidspunkt – efter styrelsens og SKI's opfattelse ikke kunne udelukkes fra offentlige udbudsforretninger. Atea havde med andre ord efter styrelsens og SKI's vurdering selfcleanet sig i udbudslovens forstand.

Som led i at sikre, at de igangsatte tiltag blev fastholdt og reelt efterlevet i praksis, tilkendegav styrelsen og SKI samtidig, at de mindst én gang årligt i udelukkelsesperioden ville opdatere vurderingen af Ateas selfcleaninginitiativer. Styrelsen og SKI tilkendegav samtidig, at resultatet af disse revurderinger efterfølgende ville blive meldt ud til brugerne af styrelsens og SKI's eventuelle aftaler med Atea med henblik på, at brugerne kan anvende den opdaterede vurdering i forbindelse med deres brug af aftalerne, ligesom offentlige ordregivere i øvrigt vil kunne gøre.

Det blev i den sammenhæng tilkendegivet, at Atea skulle fremlægge dokumentation for følgende forhold:

- At Compliance-tiltagene reelt efterleves af medarbejderne i Atea, så det bliver klart, om Ateas Compliance-tiltag er tilstrækkeligt forankret i virksomheden.
- At whistleblower-ordningen udgør en effektiv indberetningskanal, som anvendes af medarbejderne.
- At der løbende gøres brug af revisionsrettighederne i forhold til tredjeparter, f.eks. underleverandører.
- At ledelsen kontinuerligt, aktivt og gennem egne handlinger, internt som eksternt, tager klar og utvetydig afstand fra enhver form for bestikkelse.
- At Atea har afsat tilstrækkelige ressourcer til monitoreringsarbejdet, herunder navnlig i form af et tilstrækkeligt antal medarbejdere med de fornødne kompetencer, så de udfordringer, som Atea har oplevet på dette område, til fulde overkommes.

Derudover var der en række konkrete tiltag, som Atea den 17. august 2018 forpligtede sig til at implementere, men som ikke var blevet implementeret på tidspunktet for offentliggørelsen af vurderingen af virksomhedens selfcleaning. Atea blev anmodet om løbende, i takt med at tiltagene blev implementeret at fremsende dokumentation herfor.

Med henblik på at gennemføre den første revurdering af Ateas selfcleaninginitiativer anmodede Moderniseringsstyrelsen og SKI den 9. april 2019 Atea om svar på en række spørgsmål og om at oplyse om eventuelle ændringer i forhold til den tidligere afgivne dokumentation, der ligger til grund for selfcleaningvurderingen af 7. september 2019. Atea blev endvidere anmodet om at give oplysning om andre forhold, der kan have betydning for styrelsens og SKI's vurdering af Ateas selfcleaninginitiativer.

Kammeradvokaten har på baggrund af det materiale, som Moderniseringsstyrelsen og SKI herefter har modtaget fra Atea, og på baggrund af yderligere materiale, som Kammeradvokaten har indhentet, udarbejdet en redegørelse af 14. juni 2019. Redegørelsen vedlægges. Kammeradvokatens hovedkonklusion lyder således:

"Det er samlet set vores vurdering, at Atea i tilstrækkelig grad har dokumenteret, at virksomheden fortsat er pålidelig. Vi finder således ikke på det foreliggende grundlag anledning til at ændre konklusionen i vores vurdering af 5. september 2018. Vi finder det samlet set dokumenteret, at de mange initiativer, som Atea har iværksat og implementeret, siden sagen begyndte for knap fire år siden, i det væsentligste efterlevs i praksis."

Det fremgår bl.a. af Kammeradvokatens redegørelse, at Atea pr. 31. maj 2019 har gennemført alle de ændringer, som virksomheden den 17. august 2018 bekræftede at ville gennemføre. Det er efter Kammeradvokatens opfattelse positivt, idet alle pågældende ændringer på forskellig vis er med til at styrke Ateas samlede complianceprogram. Moderniseringsstyrelsen og SKI tilslutter sig Kammeradvokatens konklusion. Det er således Moderniseringsstyrelsens og SKI's vurdering, at Atea – på nuværende tidspunkt – må anses for selfcleanet i overensstemmelse med udbudslovens § 138.

Moderniseringsstyrelsen og SKI kan i den forbindelse tilslutte sig Kammeradvokatens vurdering af at det er vigtigt, at Atea fortsætter sit compliancearbejde mv. Det gælder særligt inden for følgende områder:

- Ledelsens interne og eksterne afstandtagen fra en enhver form for bestikkelse.
- Brugen af revisionsrettigheder i forhold til tredjeparter.
- Antallet og karakteren af afvigelser fra Ateas interne politikker.
- Øge kendskabet til whistleblowerordningen i organisationen.

Moderniseringsstyrelsen og SKI kan endvidere tilslutte sig den kritik mv., som Kammeradvokaten på flere punkter fremfører i sin redegørelse. Det gælder i særdeleshed bemærkningerne vedrørende det forløb, som er beskrevet i afsnit 2.4.1. i Kammeradvokatens redegørelse, og vedrørende Ateas udnyttelse af revisionsrettigheder over for tredjemand.

Der er således fortsat et udtalt behov for at følge op på, at Atea arbejder aktivt med at sikre, at alle dele af organisationen, herunder også de tilknyttede underleverandører, navnlig dem med direkte kundekontakt, i alle henseender overholder bl.a. de interne procedurer.

Det forløb, som er beskrevet i afsnit 2.4.1. i Kammeradvokatens redegørelse er kritisabelt, og det sætter uundgåeligt spørgsmålstegn ved, hvilken betydning disse procedurer i praksis har for medarbejdernes og underleverandørernes adfærd, herunder om de fuldt ud efterleveres i dagligdagen.

For så vidt angår Ateas udnyttelse af revisionsrettigheder over for tredjemand kan det konstateres, at Atea ikke siden Moderniseringsstyrelsens og SKI's seneste vurdering af Ateas pålidelighed, har gjort brug af revisionsrettighederne i forhold til tredjeparter. Den manglende anvendelse af revisionsrettighederne må anses for en svaghed i Ateas dokumentation. Svagheden er særlig udtalt i lyset af, at Atea er en grossistvirksomhed, hvis forretningskoncept i vid udstrækning er afhængigt af andre samarbejdspartnere, herunder underleverandører.

At der på koncern-niveau i 2018 er gennemført 5 audits af tredjeparter er positivt, men ændrer ikke ved, at der fortsat er behov for, at Atea demonstrerer, at virksomheden udnytter de revisionsrettigheder, som følger af kontrakterne med tredjeparter.

Atea har oplyst, at der i andet halvår 2019 er planlagt gennemførelse af to audits af tredjeparter. Dette synes ikke at være tilstrækkeligt. Særligt ikke, når der henses til, at den i afsnit 2.4.1 i Kammeradvokatens redegørelse omtalte sag, illustrerer, at Atea ikke har haft fod på underleverandøren i den konkrete sag. Styring af og tilsyn med Ateas underleverandører bør derfor generelt opprioriteres. Dette er særlig relevant i forbindelse med underleverandører med kundekontakt.

Det er på den baggrund en forudsætning for opretholdelsen af vurderingen af Atea som selfcleanet, at Atea senest den 15. august 2019 fremsender en samlet plan for, hvordan Atea vil styrke leverandørstyringen, herunder sikre, at der gennemføres et passende antal audits opgjort i forhold til det samlede antal underleverandører og betydningen af hver enkelt af disse, samt for, hvordan Atea generelt vil udbrede viden om, hvilke politikker der gælder for Atea.

Det fremgår af Kammeradvokatens redegørelse, at det er Kammeradvokatens forståelse, at fire personer, herunder tre offentligt ansatte, fra et konsulentfirma under løsningen af en opgave for Atea har fået tilbudt og har modtaget et gavekort i forbindelse med deltagelse i et interview. Dette er ifølge Atea i strid med Ateas interne politikker. Det er i forlængelse heraf en forudsætning for opretholdelsen af vurderingen af Atea som selfcleanet, at Atea hurtigst muligt retter henvendelse til ledelsen for de pågældende personers organisationer og meddeler dem, at Atea har forbrudt sig mod egne interne retningslinjer, og at Atea opfordrer institutionerne

til at afdække, om de pågældende personer i forbindelse med modtagelsen af gavekortet har forbrudt sig mod gældende regler. Måtte det være tilfældet, skal beløbet kræves tilbagebetalt. Atea anmodes om at fremlægge dokumentation for ovenstående senest den 15. august 2019.

Det er endelig en forudsætning for opretholdelsen af vurderingen, at Atea hurtigst muligt orienterer offentlige ordregivere, til hvem Atea har afgivet en tro og loveerklæring som beskrevet i afsnit 2.4.2. i Kammeradvokatens redegørelse efter at være blevet opmærksom på det i afsnit 2.4.1. beskrevne forløb. Atea anmodes om at fremlægge dokumentation for ovenstående senest den 15. august 2019. Det forudsættes endvidere, at Atea fremadrettet skal lade enhver tvivl komme ordregiveren til gavn ud fra et forsigtighedsprincip og orientere ordregiverne om sådanne situationer.

Dette brev, Kammeradvokatens redegørelse af 14. juni 2019 samt det af Atea fremsendte materiale som svar på Moderniseringsstyrelsens og SKI's anmodning af den 9. april 2019 i forbindelse med nærværende fornyede vurdering, offentliggøres på Moderniseringsstyrelsens og SKI's hjemmesider.

Moderniseringsstyrelsen og SKI forudsætter, at Atea i forbindelse med fremtidige udbudsforretninger, hvor det måtte blive aktuelt for Atea at fremsende redegørelser og dokumentation i henhold til udbudslovens § 138, klart gør ordregiveren, Moderniseringsstyrelsen og SKI opmærksom på eventuelle nye forhold og andre afvigelser fra det, der har været fremført over for Moderniseringsstyrelsen og SKI i forbindelse med den foreliggende vurdering af spørgsmålet om udelukkelse.

For at lette andre ordregiveres arbejde med at vurdere Ateas selfcleaninginitiativer i forbindelse med udbud, har Moderniseringsstyrelsen og SKI udarbejdet vejledende materiale og en tro og loveerklæring, som offentlige ordregivere kan anvende, og som det forudsættes, at Atea – såfremt Atea kan tilslutte sig indholdet – underskriver og indsender sammen med § 138-redegørelsen. Dette vejledende materiale samt tro og loveerklæringen gøres tilgængeligt på Moderniseringsstyrelsens og SKI's hjemmesider. Ateas afgivelse af en tro og loveerklæringen forudsætter, at Atea kan erklære, at der ikke er sket ændringer i de foranstaltninger eller i øvrigt foreligger nye oplysninger af betydning for vurderingen af Ateas fortsatte pålidelighed i forhold til det, der var gennemført eller forelå på tidspunktet for nærværende vurdering.

Moderniseringsstyrelsen og SKI forventer senest i første halvår 2020 at foretage en ny revurdering af Ateas selfcleaninginitiativer.

Moderniseringsstyrelsen og SKI vil ved fremtidige vurderinger konkret have fokus på og/eller efterspørge dokumentation for følgende:

- Om Atea i tilstrækkelig grad har dokumenteret tiltag, som virksomheden måtte have iværksat med henblik på at undgå, at noget lignende sker. Der bør navnlig være fokus på tiltag, som er specifikt målrettet marketingsafdelingen, fx i form af undervisning, eller tests, som er særlig målrettet de ansatte i denne afdeling.
- Om Atea har udarbejdet den i dokumentationen beskrevne procesbeskrivelse til marketingsafdelingen, som tydeliggør, hvilke dele af complianceprocessen de ansatte i denne afdeling skal være opmærksomme på.
- Om Atea løbende gennemfører stikprøvekontroller vedrørende marketingsafdelingen som led i at sikre, at de målrettede tiltag får effekt.
- Om antallet af afgivelser er ukritisk.

Det bemærkes, at det, i det omfang Atea senere måtte blive genstand for strafferetlig efterforskning og – i yderste fald – ifalde strafansvar for det forhold, som er beskrevet i afsnit 2.4.1. i Kammeradvokatens redegørelse, vil det selvsagt være nødvendigt at foretage en fornyet vurdering af, hvilken betydning dette måtte have for vurderingen af Ateas selfcleaninginitiativer. Tilsvarende kan grundlaget for vurderingen forrykke sig i det omfang det måtte vise sig, at Atea har forsømt at fremsende relevante oplysninger til brug for vurderingen, eller at de oplysninger, som vi er modtaget, er mangelfulde, misvisende eller ukorrekte.

Med venlig hilsen

Poul Taankvist
Direktør
Moderniseringsstyrelsen

Signe Lynggaard Madsen
Adm. direktør
Staten og Kommunernes Indkøbsservice